

Tornai József

Haraszti, Némedi, 1943

Már mind halott a nyolc fiú,
nyár, elindultak a falu
temetőjétől Némedi
felé, éjfél, erdőkön át
és legelők zöld álmai
fölött, és pitypalatty
szólt valahol, a pillanat
elnyújtotta az éjszakát,
ijedt meleg, csak mentek,
velem együtt kilencek,
tűz lobbantotta messze kint
szét egy akácós tömbjeit,
sátrat vertek, aludtak,
már mind, már mind halottak,
csak én, az én szemem, ha látja,
hogy nevettek egymásra,
nyolc fiú, nyolc sarjadó sors,
örökre összeágazó órs,
fákkal beszélő szájak
leheletéből áradt
a gyöp, avar, lombok szaga,
a most, egyszer, a már soha,
mintha egy lélek volnánk,
ismerve minden dolgát
az ég-sugallta lénynek,
ki vezetett, várt, sugdosott,
hajnal, hol vagy? És mi ott
feküdtünk az igézet
torkában, és csábítóbb
nem volt a földön semmi,
csak mi, kötés-kilencek,
hogy az élő öregnek,
ki megmaradtam ifjan,
hiányérzetét kioltsam,
mintha a bokros temető
árkából most bújna elő

*a nyolc boldog tudatlan,
nélkülük lecsügg szürkülő
fejem, és nem értem:
csöndjeim miért töri meg
a nyolc halott, a nyolc gyerek,
mindegyik bokor szárnya lett,
kering velem, fölöttem,
nyár, éjféli, eltökélten
útnak ered, te, néma hold,
nem néztél ránk le akkor:
jövők előjátéka volt,
sötét, nem szabadulhatok
ekkora fájdalomtól.*

Ó, testvérem!

*Itt találtam a kapu előtt.
Egy varangyos békát eltaposva.
Úgy megijedtem tőle, mintha csillag volna.*

*Itt élt titokban ez a bölcs állat
– hányszor csodáltam meg gyerekkoromban! –
és most egy hülye az autóban
észre sem vette, hogy ráhajt.*

*Hát lakhatott itt a hegyen?
Lapos, lapos volt már teljesen, de
egyben még a farka, négy görbe lába,
hangyák lakmározták, kopogó bőrtetem.*

*Hogy föltámasztanám, ha tudnám:
ugráljon, menjen, bújjon el a bokrok alján!*

*Ó jaj, csak élne! Tavaszi béka-
ümmögést a kertben hogy szeretnék!
Vadászhatna kedvére szúnyogot, szöcskét.*

*De kiszáradt a szeme, fejének a roncsa
megadón lapult az útest
közömbös, kerék-csikozta*

*aszfaltjára. Hogy lehet, hogy nem tudtam
rólad? De így, de így, de holtan
csak sirathatlak. Miért nem
tudtalak megvédeni, ó, testvérem!*

Az egyik utolsó ének

*És a világ mióta van?
És a világ véget ér-e?*

*És az isten mióta van?
És az isten véget ér-e?*

*A világ mióta van, senki se tudja,
a világ véget nem ér, mindenki tudja.*

*Az isten mióta van, senki se tudja,
Az isten véget nem ér, mindenki tudja.*

De kitől kérdezem?

*Meghaltál, barátom,
minden lény ide jut:
a virágok, kutyák, százlábuak,
kisfiúk, kenguruk.*

*Meghaltál, barátom,
már csak egy urna vagy:
az égen még pislogat
az októberi Nap.*

Mi örömünk a világon?

*De kitől kérdezem?
Ki kérdez, belehal
abba, amit kérdez
csontváz-szavaival.*